

บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ  
ชีวิตคนพิการ ตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี  
ROLES OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION  
IN PROMOTING AND DEVELOPING THE QUALITY OF LIFE OF  
THE PEOPLE WITH DISABILITIES IN  
THUNG THOENG SUB-DISTRICT, DET UDOM DISTRICT, UBON  
RATCHATHANI PROVINCE

<sup>1</sup>ปติดา ระดาบุตร, <sup>2</sup>จิตรกร โพธิ์งาม และ<sup>3</sup>ไพศาล พากเพียร

<sup>1</sup>Parida Radabutr, <sup>2</sup>Jitrakorn Pho-Ngarm and <sup>3</sup>Paisarn Phakphian

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ประเทศไทย

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

<sup>1</sup>parida\_R@gmail.com

Received December 25, 2020; Revised February 12, 2021; Accepted March 20, 2021

### บทคัดย่อ

การวิจัยบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อศึกษาบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

<sup>3</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสุขภาพมีการทำความสะอาดสถานที่ให้บริการตรวจวินิจฉัยบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ด้านการศึกษา มีการจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการของหน่วยงานที่ให้บริการด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพมีการให้ความสนใจและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ต่อผู้พิการในด้านการประกอบอาชีพ ด้านสังคมความสะอาดของสถานที่ให้บริการด้านสังคม บทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบล ทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสุขภาพควรมีการจัดหาหลักประกันด้านสุขภาพ ด้านการศึกษาควรมีการสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายคนพิการเช่นงบประมาณอุปกรณ์วิทยากรเพื่อให้ความรู้กับคนพิการ ด้านสังคมควรจัดอบรมให้สมาชิกในครอบครัวสำหรับดูแลคนพิการ ด้านอาชีพควรมีการสำรวจความต้องการพัฒนาอาชีพคนพิการทุกกลุ่ม

**คำสำคัญ :** บทบาท, ส่งเสริม, คุณภาพ, คนพิการ

## Abstract

The objectives of this research titled the role of sub-district administration organization in promoting and developing the quality of life of the people with disabilities in Thung Thoeng Sub-district, Det Udom District, Ubon Ratchathani Province included: to study the conditions of the promotion and development of the quality of life of the people with disabilities in Thung Thoeng Sub-district, Det Udom District, Ubon Ratchathani Province; and to study the roles of sub-district administration organizations in promoting and developing the quality of life of the people with disabilities in Thung Thoeng Sub-district, Det Udom District, Ubon Ratchathani Province. The sample consisted of 148 people through purposive sampling method. Questionnaires were used as a research tool. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the research were as the followings. The overall conditions of the promotion and development of the quality of life of the people with disabilities in Thung Thoeng Sub-district, Det Udom District, Ubon Ratchathani Province were at a moderate level. In health aspect, the building and facilities for diagnosis, treatment, and rehabilitation for people with disabilities were cleaned. In education aspect, the equipment of the education provision agency was well prepared for facilitating the people with disabilities. In occupation aspect, the people with disabilities were well attended by the officials related to occupation promotion. In

social service aspect, the building and its environment were clean and be ready to provide social service. The overall role of Sub-district Administration Organization in promoting and developing the quality of life of the people with disabilities in Thung Thoeng Sub-district, Det Udom District, Ubon Ratchathani Province was at a medium level. In health aspect, health assurance should be provided. In education aspect, activities of the organizational networks should be supported in budget, equipment and resource persons to provide knowledge among the people with disabilities. In social aspect, members of the families of the people with disabilities should be trained in taking care of the people with disabilities. In occupation aspect, there should be a survey of the needs in the occupation development for all groups of the people with disabilities.

**Keywords:** Roles, Promotion, Quality, People with Disabilities

## บทนำ

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ.2537 เป็นต้นมา องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดและรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่นอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท แต่จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระยะเวลาที่ผ่านมา ปรากฏว่าการ กำหนดนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นยังคงมาจากนโยบายภาครัฐ กล่าวคือเป็นการ กำหนดนโยบายจากบนสู่ล่าง (Vertical Policy) จากรัฐบาลกลางกำหนดแนวทางเพื่อ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการโดยผ่าน จังหวัดอำเภอและลงสู่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมิได้ให้ความสำคัญในการศึกษาถึงสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เกิดจากประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดผู้นำชุมชนที่มีอุดมการณ์ เสียสละและเข้มแข็ง อีกทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถเข้าถึง จิตใจของประชาชนได้ นโยบายของรัฐบาลจึงเป็นนโยบายเพียงประชาสังคม กล่าวคือมีแต่การหยิบยื่นให้ทั้งเงินและสิ่งของ โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและ สังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศโดยให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการ กระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลายและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตามความพร้อมของชุมชนด้วยกระบวนการ จัดองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ พัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนจนนำไปสู่การ

พึ่งตนเองอย่างยั่งยืน การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและชุมชนด้วยการบูรณาการ กระบวนการศักยภาพและ ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล การผลิตเพื่อการบริโภคอย่าง เพียงพอในชุมชน การรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์กลุ่มอาชีพ และนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการและสร้างความร่วมมือกับ ภาคเอกชนในการลงทุน โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์การชุมชนกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่าง สันติและเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและกระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชน โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในทุก ขั้นตอน (โกวิทย์ พวงงาม, 2550 : 42)

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่ใช้บังคับมานานสาระสำคัญ และรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับบริบทของ สังคมปัจจุบันกระทรวงพัฒนาและสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงตราพระราชบัญญัติ ฉบับใหม่ขึ้นมาปี พ.ศ.2550 คือพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ซึ่งได้นิยามความหมายคนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติ กิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการ เห็นการได้ยินการเคลื่อนไหวการสื่อสารจิตใจอารมณ์พฤติกรรมสติปัญญาการเรียนรู้หรือ ความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องไป ได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้า ไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป การส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและการจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์ สิทธิการสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และ เสมอภาคกับบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้ สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (มานิต วัฒนเสนและคณะ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 หมวดที่ 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการ จัดระบบบริการสาธารณะ มาตรา 16(10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็กสตรีคนชราและผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้าน การจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นจึง เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการส่งเสริมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

จากการสำรวจข้อมูลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเทิง พบว่า ข้อมูลทั่วไปคน พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน ผู้คนพิการ ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเทิง จำนวน 231 ราย ซึ่งจากการ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้พิการนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการสนับสนุน

เบี้ยยังชีพแก่คนพิการเพียงอย่างเดียว ส่วนบทบาทด้านการส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพคนพิการในด้านต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม อีกทั้งจากสภาพผู้พิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจน บ้านเรือนมีสภาพทรุดโทรมผู้พิการบางคนครีวต้องออกไปทำงานนอกบ้านจึงต้องปล่อยให้ผู้พิการอยู่บ้านตามลำพัง ขณะเดียวกันครอบครัวก็ไม่มีความรู้ในการดูแลผู้พิการ ทำให้ผู้พิการใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก ขาดคนดูแล บ้างก็ถูกทอดทิ้ง (คำภา เชื้อคง, สัมภาษณ์ : 2562)

จากสภาพปัจจุบันปัญหาที่กล่าวมาเบื้องต้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญในการที่จะศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ เข้าถึงการใช้ประโยชน์สิทธิอันเท่าเทียมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคและการเข้ามามีส่วนร่วมเราพร้อมทางสังคมอย่างเต็มที่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการวิจัย ดังนี้

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครองหรือผู้พิการ จำนวน 231 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนผู้ปกครองหรือผู้พิการ จำนวน 148 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

## 2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี และบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีกรอบเนื้อหา 4 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านอาชีพ และ 4) ด้านสังคม

## 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะความพิการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี

## 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะใช้สถิติเชิงบรรยายเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเสนอค่าสถิติเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปผู้ให้ข้อมูลวิเคราะห์ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามสภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อรายด้านและโดยรวมทั้งฉบับเพื่อใช้ในการประเมินค่าและแปลความหมายของคะแนน โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบความเรียงและพรรณนาวิเคราะห์

## ผลการวิจัย

1. สภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.21) ด้านการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.20) ด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.06) และด้านสังคมและวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.01) ตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปในรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ ความสะอาดของสถานที่ให้บริการตรวจวินิจฉัยบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ความพร้อมของอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการของหน่วยงานที่ให้บริการทางการแพทย์ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการตรวจวินิจฉัยบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

1.2 ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ การจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ ของหน่วยงาน ที่ให้บริการด้านการศึกษา การให้ความสนใจและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ ต่อผู้พิการในด้านการศึกษา ความสะอาดของสถานที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่ผู้พิการ

1.3 ด้านการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ การให้ความสนใจและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ ต่อผู้พิการในด้านการประกอบอาชีพ การจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการของหน่วยงานที่ให้บริการ ด้านการประกอบอาชีพ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการใน ด้านการประกอบอาชีพ

1.4 ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ ความสะอาดของสถานที่ให้บริการด้านสังคม ความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ในการให้คำปรึกษา และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการด้านสังคม การให้ความสนใจและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ ต่อผู้พิการในด้านสังคม

2. บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบล ทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาชีพ (ค่าเฉลี่ย

3.20) ด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.16) ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.14) และด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดหาหลักประกันด้านสุขภาพ จัดให้มีการเข้าถึงหลักประกันและบริการด้านสุขภาพอย่างครบวงจร จัดให้มีอาสาสมัครผู้ดูแลคนพิการ

2.2 ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายคนพิการ เช่นงานประมาณอุปกรณ์วิทยากรเพื่อให้ความรู้กับคนพิการ มีการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพโดยให้คนพิการมีส่วนร่วมด้วย มีการดำเนินการจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้กับคนพิการ เพื่อเสริมสร้างความสามารถคนพิการตามศักยภาพและความสนใจ

2.3 บทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งเหียง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ จัดอบรมให้สมาชิกในครอบครัวสำหรับดูแลคนพิการ จัดสวัสดิการสำหรับสมาชิกในครอบครัวที่มีการดูแลคนพิการได้ดีและเป็นแบบอย่างสำหรับคนอื่น ๆ จัดให้มีช่องทางการบริการในการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ

2.4 ด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการสำรวจความต้องการพัฒนาอาชีพคนพิการทุกกลุ่ม มีการสนับสนุนผลผลิตที่เกิดจากการพัฒนาอาชีพคนพิการ จัดหาพื้นที่เพื่อการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการ

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยบทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งเหียง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตตำบลทุ่งเหียง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีข้อที่ควรนำมาอภิปรายผลแต่ละด้านดังนี้ ด้านสุขภาพ การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ต่อผู้พิการที่เข้ารับการตรวจวินิจฉัยบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุดดังนั้นการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการให้ถูกต้องกับมาตรฐานการดูแลคนพิการ ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการจัดบุคลากรเตรียมความพร้อมเฉพาะด้านให้เพียงพอกับผู้พิการเพื่ออำนวยความสะดวก ด้านการศึกษาความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการในด้านการศึกษา ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถหลากหลายต่อการพัฒนาการศึกษาให้กับคนพิการและจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการที่หลากหลาย

ด้านการประกอบอาชีพ ความสะอาดของสถานที่ที่ให้บริการด้านการประกอบอาชีพแก่ผู้พิการ ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบล อาจอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาอาชีพคนพิการ ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ โดยการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงเพียงพอ ด้านสังคม การจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ ของหน่วยงานที่ให้บริการด้านสังคม ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นส่วนราชการที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนคนพิการต้องดำเนินการจัดบริการสาธารณะอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ งอยกุดจิก (2557) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำดังนี้ ด้านบริการสังคมด้านสุขภาพอนามัยด้านการศึกษาด้านนันทนาการด้านที่อยู่อาศัยและด้านการทำงานและมีรายได้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุดคือต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการเพิ่ม รองลงมาคือต้องการให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลทั่วถึง และต้องการให้จัดกิจกรรมและตรวจสุขภาพให้กับคนพิการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณิรัตน์ ผ่องแผ้ว (2558 :5) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอนาทม จังหวัดนครราชสีมา ปัจจัยที่มีผลและแนวทางการพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอนาทม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 71.6 ในส่วนแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนาทม มีแนวทางโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือในด้านการรักษา ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่คนพิการและครอบครัวคนพิการ มีการให้กำลังใจ และจัดให้มีการพบปะพูดคุยกัน โดยจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างคนพิการและชุมชน รวมถึงมีการวางแผนในการปรับปรุง ซ่อมแซม ที่อยู่อาศัย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ ตลอดจนการสร้างอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของคนพิการ

2. บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตำบลทุ่งเทิง อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีข้อที่ควรนำมาอภิปรายผลแต่ละด้านดังนี้ ด้านสุขภาพ ควรกำหนดบทบาทในการจัดให้มีการเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ด้านการศึกษา เปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของคนพิการและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้านสังคม ควรพัฒนาระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพเพื่อคนพิการ ด้านอาชีพควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอาชีพคนพิการ บทบาทในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตคนพิการหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างบูรณาการเพื่อส่งเสริมคนพิการให้รู้สึกมีความเทียมเกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเทิง แสดงบทบาทในการตอบสนองความต้องการให้แก่คนพิการในพื้นที่อยู่ในระดับที่ยังไม่มากนัก และยังมีความจำกัดในหลายๆเรื่องเช่น ในสำนักงานองค์การท้องถิ่นหรือที่สาธารณะยังไม่มี ห้องน้ำทางเดิน หรือสิ่งอื่นๆในการอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ ไม่มีการจัดสร้างหรือ ดำเนินการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยให้กับผู้พิการที่ยากไร้ เป็นต้น เนื่องจากคนพิการเป็นบุคคลซึ่ง สมควรได้รับการช่วยเหลืออย่างมาก สอดคล้องกับประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2546 ได้กล่าวไว้ว่า คนพิการ นั้นคือ บุคคล ซึ่งมีความสามารถถูกจำกัดให้ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันและการมีส่วนร่วมทางสังคมได้ โดยวิธีการทั่วไป เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาและการเรียนรู้และมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ซึ่งในฐานะ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน มากที่สุด มีข้อมูลในการบริหารงานรวมถึงข้อมูลด้านปัญหาอุปสรรคต่างๆในพื้นที่ประสบและความต้องการการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนา สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ ที่พึงปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ของคนพิการ ดังที่กฎหมายว่าด้วยคนพิการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 55 บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อัน เป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้นก่อนที่จะทำ การบริหารจัดการให้เป็นไปตามความต้องการของคนพิการควรเริ่มจากก่อนการตั้ง งบประมาณบุคลากรท้องถิ่นต้องมีบทบาทในการวางแผนสำรวจความต้องการด้านต่างๆของ คนพิการก่อนเพื่อให้งบประมาณที่จัดสรรนั้นพอเพียงและเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง รวมถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมีบทบาทในการสำรวจเก็บข้อมูลแยกประเภทจัดทำ จำนวนและจดทะเบียนคนพิการในท้องถิ่นให้เรียบร้อยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการ บริหารงาน ดังเช่นงานวิจัยของ รุ่งราตรี ปินใจ (2557 : 5) ได้ศึกษาบทบาทของสมาชิกใน ครอบครัวในการดูแลคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปล้อง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด เชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมสมาชิกในครอบครัวของคนพิการมีบทบาทในการ ดูแลคนพิการอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักษาพยาบาล อยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยสมาชิกในครอบครัวของคนพิการมีการดูแลให้คนพิการรับประทานยา ตามที่แพทย์สั่งอย่างถูกต้องสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาคือการพาคนพิการไปรักษาตัวที่ โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอื่นหรือพาไปพบแพทย์ตามนัด ด้านอารมณ์และจิตใจ อยู่ใน

ระดับมาก โดยสมาชิกในครอบครัวของคนพิการไม่มีความรู้สึกเครียดที่ต้องดูแลคนพิการจนไม่มีเวลาเป็นส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาไม่มีความรู้สึกเครียดที่ต้องดูแลคนพิการจนเหน็ดเหนื่อย ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก โดยสมาชิกในครอบครัวของคนพิการไม่ได้รับรู้สึกล้อเลียนที่ต้องพาคนพิการไปร่วมกิจกรรมกับคนอื่นมีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาไม่มีการส่งเสริมให้คนพิการมีความรู้สึกในการมีคุณค่าแก่ตนเอง ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก โดยสมาชิกในครอบครัวของคนพิการมีความสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในด้านค่าเดินทางมาพบแพทย์ของคนพิการมีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาไม่มีความสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายส่วนตัวของคนพิการ ด้านความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับน้อย โดยสมาชิกในครอบครัวของคนพิการมีการดูแลเรื่องโภชนาการที่เหมาะสมแก่คนพิการมีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาไม่มีการดูแลให้คนพิการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสภาพความพิการ

## องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกรณีศึกษาตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีองค์ความรู้ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนพิการโดยตรง ทั้งนี้เพราะการดูแลคนพิการต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการช่วยเหลือคนพิการในทุกประเภท การดูแลเอาใจใส่ และคอยให้คำแนะนำกับผู้ดูแลคนพิการให้ทำการดูแลช่วยเหลือคนพิการอย่างถูกวิธี คนพิการจะได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณค่าในสังคม ได้รับโอกาสและการยอมรับในศักยภาพและศักดิ์ศรีแห่งการเป็นมนุษย์ที่ทัดเทียมกับคนปกติทั่วไป

นอกจากนั้น ควรกำหนดบทบาทในการส่งเสริมคนพิการต้องบูรณาการความร่วมมือทั้งภาครัฐและชุมชน ทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อดำเนินการปฏิบัติ วางแผนการพัฒนาร่วมกัน

## เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. (2550), *การปกครองท้องถิ่นไทย : เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- คำภา เชื้อคง. *แนวทางการพัฒนาอาชีพคนพิการ*. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเทิง : สัมภาษณ์ 31 มกราคม 2562.

จิราภรณ์ งอยกุดจิก. (2557), *ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2557.

ธานีรัตน์ ผ่องแผ้ว. (2558), *คุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช : ปัจจัยที่มีผลและแนวทางการพัฒนา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มานิต วัฒนเสนและคณะ. (2550), *คู่มือแนวทางการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุข

รุ่งราตรี ปินใจ. (2557), *บทบาทของสมาชิกในครอบครัวในการดูแลคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปล้อง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.